

NEFND UM EFTIRLIT MEÐ LÖGREGLU

Borgartún 29, 105 Reykjavík

Sími: 545 8800. Bréfasími: 545 8051

Netfang: nel@nel.is

Tilv.: 22030004

Ákvörðun nr. 4/2023

Þann 20. febrúar 2023 kom nefnd um eftirlit með lögreglu saman til fundar og tók eftirfarandi ákvörðun nr. 4/2023.

Málsatvik

Nefnd um eftirlit með lögreglu barst erindi frá [REDACTED] dags. 15. mars 2022. Í erindinu eru gerðar athugasemdir við starfsaðferðir lögreglu þegar [REDACTED] var stöðvuð af lögreglubifreið með skráningarnúmerið [REDACTED] mánudaginn [REDACTED] mars sl. kl. [REDACTED]. Í erindinu kemur fram að lögreglan hafi ekki kveikt á ljósunum fyrr en bifreið [REDACTED] hafði verið lagt í stæði við heimili hennar. Þegar hún hafi stöðvað bifreiðina hafi lögreglukona komið að bílnum og heilsað henni með nafni [REDACTED] hafi spurt hvernig hún þekkti hana með nafni og hafi lögreglukonan svarað um leið að hún hafi flett henni upp „því lögreglan má það og eigi að gera það“. Því næst hafi hún spurt hví lögregla hafi stöðvað og kveikt ljós sín, lögreglukonan hafi þá svarað að hún hafi verið tekin fyrir [REDACTED] árið [REDACTED] hafi verið tilbúin að blása og gera hvað eina sem lögreglan óskaði en hafi hins vegar spurt fyrst lögreglukonuna til nafns og númers. Lögreglan hafi þá svarað að hún gæti ekki svarað til nafns en gæti gefið upp lögreglunúmer en hlaupið um leið inn í lögreglubifreiðina og ekið á brott án þess að gefa [REDACTED] þessar upplýsingar.

Nefndin óskaði eftir upplýsingum frá Lögreglustjóranum á höfuðborgarsvæðinu þann 22. mars og 26. september 2022.

Forsendur nefndarinnar

1.

Nefnd um eftirlit með lögreglu starfar á grundvelli VII. kafla lögreglulaga nr. 90/1996, sbr. breytingar á þeim með lögum nr. 62/2016. Helstu verkefni nefndarinnar, sbr. 1. mgr. 35. gr. a í nefndum lögum, eru að taka við kærum á hendur starfsmanni lögreglu fyrir ætlað refsivert brot við framkvæmd starfa hans annars vegar og taka við kvörtunum vegna starfsaðferða lögreglu eða framkomu starfsmanns lögreglu sem fer með lögregluvald hins vegar. Undir hið síðarnefnda falla kvartanir vegna háttsemi eða starfsaðferða sem ekki verða taldar refsiverðar en gætu meðal annars leitt til þess að lögreglumaður yrði áminntur í starfi eða æskilegar breytingar gerðar á starfsháttum og verklagi. Nefndin skal, sbr. 2. mgr. 35. gr. a, greina hvað felst í erindum sem henni berast og koma þeim til meðferðar hjá viðkomandi embætti.

Með vísan til framangreinds fellur það almennt ekki undir valdsvið nefndar um eftirlit með lögreglu að endurskoða eða fjalla um almennt mat lögreglu á beitingu úrræða á grundvelli lögreglulaga eða almennt um framkvæmd rannsóknar sakamála, beitingu rannsóknarúrræða eða um ákvarðanir handhafa ákærvalds um það hvort rétt sé að gefa út ákæru í máli.

NEFND UM EFTIRLIT MEÐ LÖGREGLU

Hlutverk nefndarinnar er hins vegar að taka afstöðu til þess hvort um sé að ræða ámælisverðar starfsaðferðir eða framkomu lögreglumanna við framkvæmd slíkra verkefna. Í því felst nánar tiltekið (og til dæmis) að taka afstöðu til þess hvort kvartað sé yfir því að háttsemi þeirra starfsmanna lögreglu sem að máli komu hafi ekki verið í samræmi við eðlilega starfshætti eða lög eða hvort starfsaðferðir hafi að öðru leyti farið út fyrir það sem eðlilegt var í því tilviki.

2.

Lögreglustjórinn á höfuðborgarsvæðinu svaraði beiðni nefndarinnar með bréfi þann 30. maí 2022 og 10. janúar 2023. Meðfylgjandi var greinargerð frá lögreglumanni af vettvangi vegna atviksins. Fram kemur að ekki hafi verið bókað um samskipin í dagbók lögreglu og ekki séu til upptökur vegna atviksins.

Í bréfi embættisins dags. 30. maí 2022 kemur meðal annars fram að ástæða afskiptanna hafi verið hefðbundið umferðareftirlit.

3.

Undir valdsvið nefndarinnar fellur hvernig tilteknir þættir lögreglustarfsins eru framkvæmdir eða ef lögregla lætur hjá líða að sinna lögmætu hlutverki sínu, sbr. 2. gr. laga nr. 90/1996, þ.e. að gæta almannaoðryggis og halda uppi lögum og reglu, að leitast við að tryggja réttaröryggi borgaranna og stemma stigu við afbrotum og koma í veg fyrir athafnir sem raska öryggi borgaranna og ríkisins, vinna að uppljóstrun brota, stöðva ólögmæta háttsemi og fylgja málum eftir í samræmi við það sem mælt er fyrir um í lögum um meðferð sakamála.

4.

Nefnd um eftirlit með lögreglu ber að greina hvort erindi sem henni berast vegna háttsemi lögreglu feli í sér kvörtun yfir starfsháttum eða kæru vegna ætlaðrar refsiverðrar háttsemi starfsmanna lögreglunnar. Af erindi [REDACTED] er ljóst að um er að ræða kvörtun sem lýtur að framkomu og starfsaðferðum starfsmanna Lögreglustjórans á höfuðborgarsvæðinu.

Nefnd um eftirlit með lögreglu fór yfir erindi [REDACTED] og þau gögn sem henni bárust frá Lögreglustjóranum á höfuðborgarsvæðinu. Nefndin telur afar óheppilegt að ekki séu til upptökur af afskiptunum en ljóst er að slíkar upptökur hefðu varpað skýru ljósi á málsatvik, sem aðilum ber ekki saman um. Engu að síður með hliðsjón af því hvernig málsatvikum er lýst í kvörtun [REDACTED] og þeim gögnum sem nefndin hefur undir höndum, telur nefnd um eftirlit með lögreglu að ekki séu uppi vísbendingar um mögulega ámælisverða eða refsiverða háttsemi starfsmanna lögreglu, sbr. 2. mgr. 35. gr. a. laga nr. 90/1996. Nefndin telur ekki tilefni til að aðhafast frekar vegna erindisins en beinir þeim tilmælum til Lögreglustjórans á höfuðborgarsvæðinu að efla notkun búkmyndavéla við löggæslustörf.

NEFND UM EFTIRLIT MEÐ LÖGREGLU

Niðurstaða

Nefnd um eftirlit með lögreglu telur ekki tilefni til að aðhafast frekar vegna erindisins.

Reykjavík, 20. febrúar 2023

Skúli Þór Gunnsteinsson
formaður

Kristín Edwald

Þorbjörg I. Jónsdóttir